

توصیف وضعیت اجرای درس تربیت بدنی و ورزش در سه پایه اول مدارس ابتدائی کشور از نظر معلمین و مدیران

سید امیر احمد مظفری*، محمد رضا معین فرد**، حسین پورسلطانی***، بتول مشرف
جوادی*، محمد رضا اسماعیلی***

* استادیار دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تربیت معلم

** دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تربیت معلم تهران

*** استادیار پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

**** دکتری تربیت بدنی و علوم ورزشی، آموزش و پرورش

تاریخ دریافت مقاله: ۸۶/۱۱ تاریخ پذیرش مقاله: ۸۷/۴

چکیده

با توجه به اهمیت درس تربیت بدنی در مقطع ابتدایی از سال ۱۳۷۶ نگرش جدیدی نسبت به این درس در راستای توسعه و بهبود آن در وزارت آموزش و پرورش آغاز گردیده است و لذا تحقیق حاضر وضعیت اجرای درس تربیت بدنی و ورزش را در سه پایه اول مدارس ابتدایی کشور را جهت استفاده مسئولین و کارشناسان برای برنامه‌ریزی، مورد بررسی و توصیف قرار داده است. روش این تحقیق از نوع توصیفی پیمایشی بوده و داده‌های آن به طریق میدانی جمع‌آوری شده است. جامعه آماری شامل معلمین و مدیران سه پایه اول مدارس ابتدایی کشور که در ۱۱۸۰۸ مدرسه پسرانه و ۱۱۴۳۷ مدرسه دخترانه در ۲۸ استان کشور مشغول تدریس و یا مدیریت بودند. نمونه آماری به ماخذ ۵٪ جامعه آماری انتخاب شد که شامل ۷۹۶ معلم مرد، ۳۲۵ معلم زن و ۵۹۱ مدیر مرد و ۵۰۰ مدیر زن بود. اهداف تحقیق شامل توصیف ویژگی‌های فردی آزمودنی‌ها، توصیف وضعیت اجرای درس تربیت بدنی در ابعاد اهداف، آموزش و محتوای درسی، نیروی انسانی، اماکن تأسیسات و وسایل و بودجه و ارزشیابی و مقایسه دیدگاه‌های معلمین مرد و زن در رابطه با بعضی از متغیرها بود. متغیرهای تحقیق شامل: وضعیت نیروی انسانی، دیدگاه مدیریتی در اجرای درس تربیت بدنی، اهداف درس تربیت بدنی، آموزش و محتوای درس، اماکن تأسیسات و بودجه، ارزشیابی درس و دیدگاه معلمین و مدیران در رابطه با استفاده از روش‌های نوین تدریس بود. برای جمع‌آوری داده‌ها از دو نوع پرسشنامه استفاده شده است. پرسشنامه ویژه معلمین که شامل ۸۲ سؤال بود و پرسشنامه مدیران نیز شامل ۴۷ سؤال بود که پس از تایید روایی و پایایی مورد استفاده قرار گرفت. تجزیه توصیفی داده‌ها با استفاده از روش آمار توصیفی و با محاسبه فراوانی، درصد، میانگین و انحراف استاندارد انجام شد و نتایج در جداول ارائه شدند. برای آزمون فرضیه‌های تحقیق با استفاده از آزمون مناسب آماری، توزیع طبیعی و تجانس واریانس داده‌ها مورد بررسی قرار گرفت و براساس نتایج حاصل از استفاده از این آزمون، از آزمون، آماری (خی دو) برای آزمون فرضیه‌ها استفاده شد. یافته‌های تحقیق نشان داد که، اکثریت معلمین و مدیران دارای مدرک تحصیلی دیپلم یا کاردانی بودند.

حدود ۷۰٪ معلمان در رشته تربیت بدنی تخصص نداشتند. اکثریت معلمان (۲۵٪ مرد-۲۰٪ زن) سابقه تدریس بین (۳-۱ سال) و مدیران بین (۱۰-۵ سال) داشتند. اکثریت معلمان (زیر ۵۰٪) با اهداف رفتاری آشنایی داشته و در طرح درس خود از آنها استفاده می‌کرده‌اند. در حدود ۴۰٪ معلمان بر حرکات اساسی و بنیادی در تدریس خود تاکید داشتند. حدود ۵۸٪ از معلمان برای تدریس از طرح درس استفاده می‌کرده‌اند. کمتر از ۵۰٪ نفر معلمان نمره این درس را بر مبنای تحقق اهداف رفتاری توسط دانش آموز تعیین می‌کرده‌اند. حدود ۷۸٪ معلمان از فضای مدرسه برای تدریس درس تربیت بدنی استفاده می‌کردند. حدود ۲۷٪ معلمان، ۶۰٪ تا ۸۰٪ از نمره این درس را به پیشرفت دانش‌آموزان در آمادگی جسمانی اختصاص می‌داده‌اند. حدود ۳۷٪ معلمان با روش تدریس تلفیقی برای تدریس درس تربیت بدنی موافق بوده‌اند.

واژه‌های کلیدی: تربیت بدنی و ورزش، وضعیت درس تربیت بدنی، مدارس ابتدایی.

مقدمه

آموزش و پرورش و ارتقاء سطح سواد و تربیت مردم هر جامعه از جمله عوامل مهم در پیشرفت و توسعه هر کشور در ابعاد مختلف فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و ... می‌باشد. و همچنین نقش تعلیم و تربیت در رشد و شکوفایی استعدادها و بالقوه افراد هر جامعه و به خصوص دانش‌آموزان کاملاً واضح و روشن می‌باشد و اگر برنامه‌های آنها بدرستی تنظیم و تدوین و اجرا شوند، فرصت‌های مناسب برای نوجوانان و جوانان و جامعه فراهم می‌سازد تا ضمن خودسازی به عنوان نیروهای فعال و کارآمد تربیت و آماده شوند.

تربیت بدنی و ورزش جزء لا ینفک از تعلیم و تربیت و به خصوص در دوره نوجوانی و جوانی نه تنها به عنوان یک درون داد در یک سیستم آموزشی و پرورشی مورد توجه اکثر متخصصین تعلیم و تربیت بدنی می‌باشد بلکه به عنوان یکی از عوامل مهم فرآیند عملیاتی در ارتقاء سطح کیفی و کمی برون داد هر مؤسسه آموزشی است و به همین دلیل است که کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه سرمایه‌گذاری جدی برای تحقق اهداف تعلیم و تربیت و تربیت بدنی در این فرآیند کرده و تلاش می‌کنند سطح کارکردها و دستاوردهای آن را مرتباً ارتقاء دهند.

کارکردها و دستاوردهای تربیت بدنی و ورزش باعث گردیده از یک طرف به عنوان یک ابزار مکمل و مفید و موثر برای پرورش افرادی سالم، فعال، متعادل از نظر جسمی و روانی در مرکز آموزشی مورد استفاده قرار گیرد و از طرف دیگر فرصت‌هایی را برای کسب تجربیات زندگی واقعی از طریق توسعه آمادگی، یادگیری، کسب مهارت‌های حرکتی مهارت‌های رفتاری و تقویت نگرش و اعتقاد به حفظ فعالیت‌های حرکتی در طول زندگی فراهم می‌سازد. اهمیت برنامه‌های درسی تربیت بدنی و ورزش در تمام دوره‌های تحصیلی به ویژه در مقطع ابتدایی بر هیچ کس پوشیده نیست. تیم باخ^۱ (۲۰۰۰) ارتباط مثبتی بین کسب تجربیات در کلاس‌های درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس و استمرار فعالیت‌های بدنی در دوره‌های بعدی زندگی را نشان می‌دهد و متذکر شده که ۶۰ درصد از کسانی که در دوره بزرگسالی از نظر جسمانی فعال بوده‌اند، علت آن ایجاد انگیزه قوی در دانش‌آموزان در

۱. Tim Baugh

کلاس‌های درس تربیت بدنی و ورزش در دوران مدرسه بوده است. مکنزی و همکاران^۱ (۲۰۰۴) درس تربیت بدنی را امری مهم برای سلامتی حال و آینده کودکان در دوره ابتدایی می‌دانند. تری و امیلیا^۲ (۱۹۹۸) اظهار داشته‌اند که برای توسعه مهارت‌های حرکتی و ایجاد علاقه‌مندی در دانش‌آموزان به شرکت در فعالیت‌های حرکتی، علاوه بر شرکت منظم در کلاس‌های درس تربیت بدنی و ورزش، لذت بردن از فعالیت‌ها و ایجاد نشاط و سرور در آنان نیز بسیار مهم است. جودیس^۳ (۱۹۹۷) نظر خود را چنین بیان کرده که آگاهی از این که فعالیت‌های حرکتی میزان تندرستی و سلامتی دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد، کافی نیست، بلکه باید به دانش‌آموزان فرصت‌هایی را برای کسب دانش و مهارت‌های مورد نیاز و ایجاد علاقه‌مندی در آنان داده شود تا بتوانند فعالیت‌های حرکتی را به عنوان یکی از برنامه‌های زندگی خود قرار داده و با آن در تمام طول زندگی خود سازگاری داشته باشند.

امروزه بر همگان و به ویژه مسئولین و معلمان و دبیران آموزش و پرورش روشن و واضح است که استمرار یادگیری و اجرای حرکات اصلی و بنیادی و مهارت‌های حرکتی در دوره نوجوانی و به خصوص در دوره ابتدایی انجام گرفته و توسعه و گسترش می‌یابد. و از نظر ساختار آموزش و پرورش یک دانش‌آموز، نحوه انجام فعالیت‌های حرکتی و ورزشی عمده خود را در چارچوب درس تربیت بدنی و ورزش آموزش دیده و اجراء می‌کند و دستاوردهایی که در این نوشته به آنها اشاره شد، قطعاً در نتیجه اجرای مطلوب برنامه‌های آموزشی درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس ابتدایی کاملاً قابل تحقق می‌باشند. بدیهی است هر مقدار به کیفیت و کمیت برنامه درسی تربیت بدنی در مدارس ابتدایی توجه و روی آن سرمایه‌گذاری شود، اثر مثبتی در بهبود الگوهای بعدی زندگی دانش‌آموزان دارد. علاوه بر آن در ارتقای سلامتی، کمک به رشد جسمانی و روانی و اجتماعی دانش‌آموزان نقش سازنده و اساسی دارد. اجرای صحیح برنامه‌های تربیت بدنی و ورزش در مدارس کمک موثری برای استعدادیابی به منظور تشخیص نخبه‌ها برای ورزش قهرمانی، آموزش و ترویج فرهنگ ورزش همگانی و عادت به فعالیت جسمانی مستمر در سنین بعدی می‌نماید. و به همین دلیل است که درس تربیت بدنی و ورزش در برنامه آموزشی هر مدرسه باید جایگاه سازنده و چند جانبه خود را داشته باشد. از اهمیت این جایگاه است که پژوهشگران بیشماری در کشورهای مختلف جهان و از جمله کشور ما، تحقیقات متعددی را در رابطه با تأثیرات و دستاوردها، برنامه‌ها و نحوه اجرای درس تربیت بدنی در مدارس کرده‌اند. در رابطه با دستاوردهای سلامتی و جسمانی و یادگیری، پژوهشگران نشان داده‌اند که فعالیت‌های منظم مستمر، حافظه و توان یادگیری دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد. دانش‌آموزانی که به طور مرتب و منظم در کلاس‌های این درس شرکت می‌کنند، در نتیجه آن بهتر می‌توانند تمرکز حواس داشته، توانایی مقابله با مشکل و مسئله و حل آن‌ها در آنان افزایش یافته، و هم چنین موجب ارتقاء سطح روابط عاطفی و اجتماعی بین آنان می‌شود. از طرفی دانش‌آموزان یاد می‌گیرند که چگونه حرکت و فعالیت‌های جسمانی را با فعالیت‌های روزانه مدرسه و زندگی خود تطبیق دهند و هم یاد می‌گیرند از شیوه زندگی فعال و پویا و سالمی پیروی کرده و به گونه‌ای رشد و پرورش می‌یابند که بتوانند با چالش‌های اجتماعی برخورد مناسب داشته باشند (آزمون، آجودانی ۱۳۸۲).

۱. Mckenzie et all

۲. Terry & Amelia

۳. Judiss

بر اساس آمار معاونت نیروی انسانی وزارت آموزش و پرورش در سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴ حدود هفت میلیون نفر دانش آموز در مدارس ابتدائی کشور مشغول به تحصیل هستند و انتظار بر این است که این خیل عظیم دانش آموزان از سلامت جسمی و روانی و آمادگی‌های جسمی و حرکتی لازم برخوردار باشند تا بتوانند نیروی فعال و سازنده نسل فردای این جامعه را تشکیل دهند، و این انتظار هم از این دیدگاه ناشی می‌شود که اکثر متخصصین ورود به مدرسه ابتدایی را بهترین فرصت برای کسب آمادگی و تجربیات اولیه مهارت‌های ورزشی، فراگیری دانش مربوط به تربیت بدنی و عادت به انجام فعالیت‌های جسمانی و حرکتی منظم در دانش آموزان می‌دانند، و اعتقاد دارند برای اینکه این گونه انتظارات بر آورده شوند، باید عمده سرمایه‌های آموزشی هر کشور اعم از بودجه، امکانات، نیروی انسانی به مدارس ابتدائی اختصاص یابد.

سیر تحول درس تربیت بدنی در کشور نشان می‌دهد که در سال ۱۳۰۶ بر اساس مصوبه دولت وقت درس تربیت بدنی و ورزش به طور رسمی و اجباری، جزء برنامه درسی مقاطع تحصیلی قرار می‌گیرد و تا کنون نیز برنامه‌ریزی و اجرای این درس با فراز و نشیب‌های زیادی مواجه بوده است، ولی و به دلیل عدم پیش بینی منابع مالی، نیروی انسانی و امکانات کافی، اجرای این درس همیشه با مشکلاتی مواجه بوده است (کریمی ۱۳۶۴). و گاهی اوقات هم اهمیت این درس تا حدی تنزل داده می‌شود که معلم متخصص تربیت بدنی در دوره ابتدائی حذف و تدریس این درس به معلم عمومی و کلاسی واگذار می‌شود. (بخشنامه ۴۶۲۸ مورخ ۱۳۶۳/۶/۳ شورایعالی آموزش و پرورش).

از سال ۱۳۷۶ نگرش جدیدی نسبت به این درس در وزارت آموزش و پرورش با ایجاد معاونت تربیت بدنی و تندرستی آغاز شد، و اقداماتی برای تدوین برنامه‌های درس تربیت بدنی با نگاه و فکری نو آغاز گردید و منابعی برای تدریس این درس تدوین گردید و از جمله برای سه پایه اول ابتدائی از سال تحصیلی ۸۳-۱۳۸۲ و بعد از آن نیز، پایه‌های بالاتر مشمول استفاده از برنامه و منبع درسی شد (راهنمای معلم تربیت بدنی، پایه اول و دوم)، و امروز به نظر می‌رسد که تحولی در اجراء و نگرش دانش آموزان و اولیاء و معلمان نسبت به این درس پیدا شده است، و لذا این تحقیق هم با این دیدگاه و انتظار انجام شد تا وضعیت اجرای درس تربیت بدنی و ورزش را در سه پایه اول مدارس ابتدائی کشور مورد بررسی و توصیف قرار دهد.

وضعیت سنجی برنامه‌های تربیت بدنی در مدارس عمدتاً متمرکز بر چهار چوب درس تربیت بدنی می‌باش. در یک برنامه اهداف، برنامه آموزشی، روش تدریس، نیروی انسانی، فضاها و تاسیسات و وسایل و تجهیزات ورزشی، بودجه و نوع مدیریت و دیدگاه‌های معلمین و مدیران و اولیاء دانش آموزان را می‌توان از ارکان قابل بررسی و مطالعه آن بر شمرد. از سال ۱۳۵۳ تا زمان انجام این پژوهش، پژوهش‌های متعددی به وضعیت سنجی این نوع برنامه‌ها چه بصورت ملی و کشوری و چه به صورت استانی و چه به شهری پرداخته اند. یکی از متغیرهای مهمی که مورد بررسی قرار گرفته وضعیت مدرک تحصیلی معلمین و مدیران مدارس ابتدائی بوده است که متأسفانه اکثر این تحقیقات سطح مدرک تحصیلی آنان در دیپلم و فوق دیپلم کاردانی گزارش کرده‌اند، و حتی بعضی از تحقیقات خارجی نیز به این ضعف اشاره کرده‌اند، با این توضیح که در اغلب کشورهای دنیا حداقل مدرک تحصیلی برای یک مدرس مدرک کارشناسی می‌باشد (نمازی‌زاده ۱۳۵۳، سجادی ۱۳۶۸، دقیقه رضایی ۱۳۷۱، کاشف ۱۳۷۱، لطیفی ۱۳۷۲، رشیدی

۱۳۷۵، کوزه چیان ۱۳۷۶، آدینه‌ای ۱۳۷۸، همتی ۱۳۸۰، حمایت طلب ۱۳۸۰، حسین آبادی ۱۳۸۱، وایت هدوهندری ۱۹۷۶، معینی ۱۹۸۱ بروک و مک دوناله ۱۹۹۵، دیویس ۱۹۹۷، هاردمن ۱۹۸۱، نال ۲۰۰۲) معمولاً ضعف پائین بودن سطح مدرک تحصیلی را با ایجاد دوره‌های باز آموزی و کار آموزی جبران می‌کنند ولی تعدادی از پژوهش‌های مرور شده به عدم ایجاد این دوره‌ها و یا کافی نبودن ساعات دوره‌ها اشاره کرده‌اند (میرزا رضائی ۱۳۸۰، عصاره ۱۳۸۲، رشیدی ۱۳۷۵، وایت هدوهندری ۱۹۷۶).

سابقه تدریس و تجربه معلمین و مدیران می‌تواند یکی از عوامل موفقیت آنان در انجام وظایف محوله باشد. بعضی از یافته‌های پژوهش‌های مرور شده این سابقه را پائین گزارش کرده‌اند (سجادی ۱۳۶۸، دقیقه رضائی ۱۳۷۱).

یکی از عوامل مؤثر در برنامه‌ریزی و اجرای درس تربیت بدنی در مدارس، توجه اولیاء و مدیران نسبت به این درس می‌باشد. میرزا رضائی ۱۳۸۰، توجه اولیاء را مطلوب گزارش کرده است، ولی نتایج پژوهش‌های دقیقه رضائی ۱۳۷۱، کاشف ۱۳۷۱، لطیفی ۱۳۷۲، رشیدی ۱۳۷۵، آدینه‌ای ۱۳۷۸، همتی ۱۳۸۰، این توجه را چندان مطلوب گزارش نکرده‌اند. ضمناً نتایج یافته‌های میرزا رضائی ۱۳۸۰، سجادی ۱۳۶۸، دقیقه رضائی ۱۳۷۱، کاشف ۱۳۷۱، خبیری ۱۳۷۶، کوزه چیان ۱۳۷۶، همتی ۱۳۸۰، هاردمن ۱۹۹۵، بروک و مک دوناله ۱۹۹۵، پژوهش یونسکو ۱۹۹۵، دیویس ۱۹۹۷ و نال ۲۰۰۲، توجه و اهمیت دادن مدیران نسبت به درس تربیت بدنی را در حد مطلوب و قابل انتظار تشخیص نداده‌اند.

استفاده از متخصص تربیت بدنی جهت تدریس تربیت بدنی در مدارس ابتدایی در تحقیقات زیادی مورد تاکید قرار گرفته است (آردجوسکا ۲۰۰۷، دانلی ۲۰۰۵، هامفریس ۲۰۰۶، اسمیت ۲۰۰۶). به علاوه، کانستیل ۲۰۰۷، بومن و کیمبال ۲۰۰۵، واین ویانگز ۲۰۰۳ و فتلر ۲۰۰۱ عقیده دارند که دانش نا کافی معلمین در مدارس ابتدایی عاملی است که موجب اجرای ضعیف بدنی دانش آموزان می‌باشد. میزان دانش و آگاهی معلمین در ارتباط با تدریس خود و همچنین توانایی جسمی و تسلط به رشته ورزشی مورد تدریس از عوامل مهم موفقیت یک معلم محسوب می‌شود. در ارتباط با میزان دانش و آگاهی و توانایی معلمین یافته‌های پژوهش‌های عصاره ۱۳۸۰، علم ۱۳۸۰، بروک و مک دوناله ۱۹۹۵، پژوهش یونسکو ۱۹۹۵، این میزان در حد متوسط گزارش کرده‌اند، ولی نتایج پژوهش‌های کاشف ۱۳۷۱، دیویس ۱۹۹۷، نال ۲۰۰۲ این میزان را در حد مطلوب ارزیابی کرده‌اند. متأسفانه از مشکلات اساسی در اجرای درس تربیت بدنی از گذشته تا کنون، مشکل فضاها و اماکن و تاسیسات ورزشی، کمبود معلم متخصص، کمبود وسایل و تجهیزات ورزشی، کمبود ساعات درس تربیت بدنی در مدارس بوده است که یافته‌های اکثر پژوهش‌های مرور شده به این مشکلات اشاره کرده است (نمازی زاده ۱۳۵۳، سجادی ۱۳۶۸، دقیقه رضائی ۱۳۷۱، کاشف ۱۳۷۱، لطیفی ۱۳۷۲، رضاعی ۱۳۷۵، رشیدی ۱۳۷۵، کوزه چیان ۱۳۷۶، آدینه‌ای ۱۳۷۸، زحمتکش ۱۳۷۹، همتی ۱۳۸۰، میرزا رضائی ۱۳۸۰، حسین آبادی ۱۳۸۱، وایت هدوهندری ۱۹۷۶، ویوت و مک لازل ۱۹۷۶، نبوی ۱۹۷۸، معینی ۱۹۸۱، هاردمن و مارشال ۱۹۹۰، بروک و مک دوناله ۱۹۹۵، پژوهش یونسکو ۱۹۹۵، دیویس ۱۹۹۷، دانیل ۲۰۰۷، آردا جوسکا ۲۰۰۷). ضمناً یافته‌های پژوهش نال ۲۰۰۲، با یافته‌های اشاره شده مغایر می‌باشد.

توجه به فرهنگ جامعه در تدوین برنامه درس تربیت بدنی، هماهنگ کردن مواد آموزشی با توانایی‌های دانش آموزان، توجه به نیازها و علاقمندی دانش آموزان، استفاده از طرح درس در تدریس از عواملی هستند که در برنامه ریزی درس

تربیت بدنی باید مورد توجه قرار گیرند. نتایج بعضی از پژوهش‌ها مؤید این نکته هستند که به این موارد تا حد قابل قبولی در برنامه‌ریزی درس تربیت بدنی توجه نمی‌شود. (حسین آبادی ۱۳۸۱، عصاره ۱۳۸۲، ویوت و مک لارن ۱۹۷۶، گور پیلون و شنتیرل ۱۹۷۶، دیویس ۱۹۹۷، جونز ۱۹۹۹، نال ۲۰۰۲، ریسمر و همکاران ۲۰۰۶). نتایج پژوهش‌های کاشف ۱۳۷۱، خبیری ۱۳۷۶، هاردمن و مارشال ۱۹۹۰، پژوهش یونسکو ۱۹۹۵، میرزا رضائی ۱۳۸۰، زحمتکش ۱۳۷۹، آدینه‌ای ۱۳۷۸، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی ۱۳۷۸ مظلومی سادات ۱۳۷۵، تا حدودی مغایر با یافته‌های تحقیقات مورد اشاره می‌باشد و تا حدودی شرایط را مطلوب گزارش نکرده‌اند.

بدیهی است نتیجه اجرای درس تربیت بدنی و به تعبیر دیگر تحقق اهداف درسی در ایجاد روحیه بشاش و نشاط آور، همکاری گروهی، عادات بهداشتی و سلامتی، تقویت جسمانی، یادگیری مهارت‌های ورزشی، توسعه احساسات و عواطف و تقویت اجتماعی و ... ارزیابی می‌شود. نتایج پژوهش‌های مرور شده تا حدودی به تحقق این اهداف در برنامه‌هایی که مورد مطالعه قرار داده‌اند اشاره کرده‌اند (مظلومی سادات ۱۳۷۵، کوزه چیان ۱۳۷۶، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی درسی ۱۳۷۸، میرزا رضایی ۱۳۸۰، حسین آبادی ۱۳۸۱، ویوت و مک لارن ۱۹۷۶، گورپیلون و شنتیرل ۱۹۷۶، معینی ۱۹۸۱، دیویس ۱۹۹۷، مکتزی و همکاران ۲۰۰۴، رودیک ۲۰۰۷، تیلور ۲۰۰۷).

یافته‌های تحقیقات فوق‌الذکر عمدتاً عمق مشکلات اجرای درس تربیت بدنی و ورزش را نشان می‌دهد، که از سال ۱۳۵۳ که اولین تحقیق وضعیت سنجی درس تربیت بدنی انجام شده تا کنون این مشکلات و موانع وجود دارند. البته بعضاً هم به محاسن و نقاط قوت برنامه‌ها اشاره داشته‌اند. با عنایت به اینکه اغلب این تحقیقات در یک استان و یا شهر و شهرستان انجام گرفته‌اند، لذا ضرورت ایجاب می‌کرد که یک تحقیق در سطح ملی نحوه اجرای این درس را مورد بررسی قرار دهد، لذا انتظار بر این است با انجام این تحقیق، این وضعیت بر اساس واقعیات موجود روشن شده تا شاید منبع اطلاعاتی باشد برای مدیران و مسئولان برای توجه بیشتر برای رفع کاستی‌ها و موانع موجود بر سر راه اجرای درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس ابتدایی کشور، و نهایتاً این تحقیق انجام شد تا پاسخ سوال‌های تحقیق به شرح زیر را روشن و واضح نماید:

- ۱- وضعیت اهداف، محتوای درس، نیروی انسانی، ارزشیابی، اماکن و تاسیسات و بودجه اجرای این درس در سه پایه اول مدارس ابتدایی کشور چگونه است؟
- ۲- نقاط قوت و ضعف اجرای این درس کدام‌اند؟
- ۳- دیدگاه معلمان نسبت به استفاده از روش تدریس ادغامی و تلفیقی چگونه است؟

با در نظر گرفتن این فرضیه‌ها که بین وضعیت اجرای درس تربیت بدنی از دیدگاه آزمودنی‌های مرد و زن در رابطه با متغیرهای منتخب و بین دیدگاه آموزگاران معلم مرد و زن در رابطه با روش نوین تدریس درس تربیت بدنی تفاوت معنی داری وجود ندارد، هدف از انجام تحقیق توصیف وضعیت اجرای درس تربیت بدنی و ورزش در سه پایه اول مدارس ابتدایی کشور از نظر معلمان و مدیران بود. به طور مشخص تر، در این تحقیق اهداف ویژه شامل الف) توصیف ویژگی‌های فردی آزمودنی‌ها، ب) توصیف وضعیت اجرای درس تربیت بدنی در ابعاد اهداف، آموزش و محتوای درس، نیروی انسانی، اماکن و تاسیسات و وسایل و بودجه و ارزشیابی درس از نظر

معلمین و مدیران، ج) مقایسه دیدگاه‌های معلمین مرد و زن در رابطه با بعضی از متغیرها، د) مقایسه دیدگاه‌های مدیران مرد و زن در رابطه با بعضی از متغیرها، و ه) مقایسه دیدگاه‌های معلمین در رابطه با روش تدریس نوین درس تربیت بدنی بود.

روش تحقیق

روش این تحقیق از نوع توصیفی پیمایشی بوده و داده‌های آن به طریق میدانی جمع‌آوری شده است. ضمناً با عنایت به اینکه مقایسه‌هایی هم بین متغیرهای تحقیق انجام شده است، به نوعی هم توصیفی مقایسه‌ای بود. جامعه آماری این تحقیق شامل معلمین سه پایه اول ابتدایی و مدیران همان مدارس در کشور بودند که تعداد این مدارس ۱۱۸۰۸ مدرسه ابتدایی پسرانه و ۱۱۴۳۷ مدرسه ابتدایی دخترانه در ۲۸ استان بر اساس آمار اخذ شده از مرکز اطلاعات و آمار وزارت آموزش و پرورش در سال تحصیلی ۸۵-۸۴ بوده است (آمار مدارس مختلط که عمدتاً مدارس روستایی هستند جزء این آمار نمی‌باشد). ضمناً چون استان خراسان به سه استان تقسیم شده، آمار این سه استان همان آمار استان خراسان قبلی بوده است.

برای انتخاب نمونه‌های آماری با مراجعه به جدول انتخاب نمونه مورگان (۱۹۷۰)، ملاحظه شد برای جمعیت‌های آماری ذکر شده نمونه آماری برای هر یک حدود ۴۰۰ نفر می‌باشد که برای انجام چنین تحقیق در سطح ملی این تعداد کم بود لذا ۱۰٪ جامعه آماری به عنوان نمونه‌های آماری از هر جمعیت آماری انتخاب شدند. برای انتخاب نمونه‌ها در کشور، استان‌های کشور بر اساس قرارگیری در مرکز، شرق، غرب، شمال و جنوب و نزدیکی به یکدیگر به پنج منطقه تقسیم شدند و سپس ۱۴ استان از بین استان‌های این مناطق (باستثناء تهران) انتخاب شدند. این انتخاب از طریق قرعه‌کشی و به صورت تصادفی انجام گرفت. سپس با صرف نظر از اختلاف نسبت توزیع جمعیت مورد مطالعه در استان‌ها، حجم نمونه‌ها در هر استان به تعداد مساوی و به روش تصادفی انتخاب شود. لذا در هر استان ۴۰ نفر معلم مرد و ۴۰ نفر معلم زن و ۴۰ نفر مدیر مرد و ۴۰ نفر مدیر زن به عنوان نمونه‌های تحقیق از مرکز هر استان انتخاب شدند و لذا نمونه‌ها فقط منحصر به مدارس واقع در مرکز هر استان بودند و در نهایت تعداد نمونه معلمین ۱۱۲۴ نفر و مدیران ۱۰۹۱ نفر بودند. مناطق آموزش و پرورش تهران به ۵ خوشه مرکزی، شمال، جنوب، شرق و غرب تقسیم شد و از هر خوشه به صورت تصادفی ۲ منطقه انتخاب شد. در این مناطق نیز بدون توجه به اختلاف نسبت به توزیع جامعه آماری در مناطق، حجم نمونه‌های مورد نیاز به تعداد مساوی و به روش تصادفی از هر منطقه ۱۰ مدرسه پسرانه و ۱۰ مدرسه دخترانه و نهایتاً تعداد ۱۰۰ نفر معلم مرد، ۱۰۰ نفر معلم زن و ۱۰۰ نفر مدیر زن نمونه‌های آماری تهران را تشکیل دادند.

متغیرهای مورد بررسی در تحقیق شامل ۱. وضعیت نیروی انسانی درگیر در اجرای درس تربیت بدنی و ورزش ۲. دیدگاه مدیریتی در اجرای درس تربیت بدنی و ورزش، ۳. اهداف درس تربیت بدنی، ۴. آموزش و محتوای تدریس ۵. وضعیت اماکن و تاسیسات و وسایل و بودجه مورد استفاده در اجرای درس تربیت بدنی و ورزش، ۶. ارزشیابی درس تربیت بدنی، ۷. دیدگاه معلمین در رابطه با به کارگیری روش‌های نوین تدریس بود.

برای جمع آوری داده‌ها دو نوع پرسشنامه ساخته شد، که مشخصات آن‌ها به شرح ذیل می‌باشد:

۱. پرسشنامه ویژه معلمان: که شامل بخش‌های ویژگی‌های فردی و سؤال‌های عمومی، اهداف، آموزش و محتوای تدریس، اماکن و تاسیسات و وسایل و بودجه و ارزشیابی می‌باشد. این پرسشنامه شامل ۸۲ سؤال می‌باشد که گزینه‌های آن به صورت "بلی" و "خیر"، و مقیاس پنج ارزشی لیکرت (خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم و یا کاملاً"، اغلب، گاهی اوقات، بندرت و اصلاً") و یا تعیین اولویت می‌باشد. علاوه بر پرسشنامه فوق، پرسشنامه‌ای با ۱۲ سؤال نیز به منظور آگاهی از دیدگاه معلمان در رابطه با یک روش نوین تدریس نیز تنظیم شده است.
۲. پرسشنامه ویژه مدیران: این پرسشنامه نیز شامل یک بخش ویژگی‌های فردی و سؤال‌های عمومی و یک بخش کلی می‌باشد که سؤال‌های آن دیدگاه مدیران را در رابطه با مدیریت و اجرای درس، آموزش و تدریس، فضاها و اماکن و وسایل ورزشی با ۴۷ سؤال مورد بررسی قرار داده است. و گزینه‌های آن مثل سؤال معلمان بوده است.
۳. اعتبار و پایایی پرسشنامه‌ها. ضریب پایایی کلی پرسشنامه مدیران بر اساس آلفای کرونباخ ۰/۷۵ و برای پرسشنامه معلمان ۰/۷۳ به دست آمده و مورد تایید قرار گرفته است. برای تعیین اعتبار پرسشنامه‌ها تعداد ۱۵ نسخه از هر یک از پرسشنامه‌ها به ۱۵ نفر از اساتید و دانشجویان گرایش مدیریت و برنامه‌ریزی در تربیت بدنی دانشگاه‌ها ارسال و از آنان درخواست گردید تا نظرات پیشنهادی خود را در رابطه با موارد زیر اعلام فرمایند.
 ۱. هماهنگی سؤال‌های پرسشنامه‌ها با اهداف تحقیق، ۲. هماهنگی سؤال‌ها با نوع گزینه‌ها، ۳. انشاء سؤال‌ها، ۴. حذف و یا اضافه کردن سؤال‌ها. پس از دریافت نظرات اساتید و دانشجویان محترم نظرات و پیشنهادهای آنان در پرسشنامه‌های مقدماتی لحاظ گردید و نهایتاً پرسشنامه‌های موجود تنظیم و نهایی شدند (ضمیمه).

در مراکز استان‌هایی که به عنوان محل کار معلمان و مدیران مدارس ابتدایی (نمونه‌های تحقیق) انتخاب شده بودند، یک نفر از همکاران اساتید دانشکده‌ها و گروه‌های تربیت بدنی و یا کارشناسان تربیت بدنی به عنوان سرپرست اجرای تحقیق در آن استان انتخاب شد و پرسشنامه‌ها به ضمیمه یک نسخه دستورالعمل نحوه توزیع و جمع‌آوری داده‌ها برای خود سرپرست و یک نسخه دستورالعمل برای توزیع کنندگان پرسشنامه‌ها ارسال گردید از آنها درخواست گردید تا طبق دستورالعمل‌های ارسالی پرسشنامه‌ها توزیع و جمع‌آوری نمایند.

تجزیه آماری داده‌های تحقیق در دو بخش انجام شده است. بخش اول: تجزیه توصیفی داده‌ها. در این قسمت داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از روش آمار توصیفی و با محاسبه فراوانی، درصد، میانگین و انحراف استاندارد مورد تجزیه قرار گرفته و نتایج در جداول و شکل‌ها ارائه شده است. بخش دوم: برای آزمون فرضیه‌های تحقیق، با استفاده از آزمون‌های مناسب آماری توزیع طبیعی و تجاسن واریانس داده‌ها مورد بررسی قرار گرفته و بر اساس نتایج حاصل از استفاده از این آزمون‌ها، از آزمون آماری خی دو برای بررسی فرضیه‌های تحقیق استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

مدرک تحصیلی اکثریت معلمان کاردانی (۳۸٫۸٪) و اکثریت مدیران کارشناسی (۴۳٫۱٪) بوده است. اکثریت معلمان (۴۷٪) پس (۶۰-۳۰ ساعت) دوره آموزشی ضمن خدمت گذرانده‌اند. حدود ۵۲٪ معلمان استمرار برگزاری دوره‌های

آموزشی ضمن خدمت را در ارتقاء آگاهی و دانش خود در حد زیاد تاثیرگذار دانسته‌اند. حدود ۷۰٪ مدیران اظهار داشته‌اند که تدریس درس تربیت بدنی به وسیله معلم غیرمتخصص تربیت بدنی انجام می‌شود و رشته ۷۵٪ معلمان مرد و ۹۰٪ معلمان زن غیر تربیت بدنی بوده است. سابقه تدریس درس تربیت بدنی اکثریت معلمان بین (۳-۱ سال) و اکثریت مدیران بین (۵-۱ سال) بوده است. سابقه مدیریت اکثریت مدیران مرد بین (۱۰-۵ سال) و مدیران زن بین (۵-۱ سال) بوده است. حدود ۵۶٪ از معلمان بیشتر از ۱۰ ساعت در هفته به تدریس درس تربیت بدنی می‌پرداختند. حدود ۶۴٪ معلمان مرد و ۷۴/۵٪ معلمان زن علاوه بر تدریس درس تربیت بدنی، به تدریس دروس دیگر مدرسه هم ملزم بوده‌اند. حدود ۴۳٪ معلمان مرد و ۵۴٪ زن دانش و آگاهی علمی خود را در رابطه با تربیت بدنی و ورزش در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. حدود ۴۲٪ معلمان مرد توانایی جسمی خود را برای تدریس درس تربیت بدنی در حد زیاد و ۴۸٪ معلمان زن در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. حدود ۳۸٪ معلمان مرد و ۴۳٪ معلمان زن میزان تسلط خود به رشته ورزشی مورد تدریس خود را در حد (متوسط) ارزیابی کرده‌اند. حدود ۴۶٪ معلمان مرد توانایی خود را در تحقق اهداف درس تربیت بدنی را در حد (زیاد) و ۴۴٪ معلمان زن در حد (متوسط) ارزیابی کرده‌اند. اکثریت معلمان (حدود ۳۶٪ مرد و ۴۱٪ زن) بین (۲-۱ ساعت) در هفته در رابطه با دروس مورد تدریس خود مطالعه داشته‌اند.

اکثریت معلمان (حدود ۴۶٪ مرد و ۴۳٪ زن) میزان رضایت خود از اجرای درس تربیت بدنی و ورزش را در حد متوسط گزارش کرده‌اند. اکثریت مدیران (حدود ۳۰٪ مرد و ۳۴٪ زن) رضایت خود از اجرای درس تربیت بدنی را در حد (زیاد) گزارش کرده‌اند. حدود ۴۳٪ مدیران اظهار داشته‌اند که درس تربیت بدنی در مدارس خود در حد (خیلی زیاد) اهمیت می‌دهند.

اکثریت معلمان (حدود ۳۳٪ مرد و ۳۴٪ زن) میزان توجه اولیاء دانش‌آموزان نسبت به درس تربیت بدنی را در حد (کم) گزارش کرده‌اند. اکثریت مدیران ۳۳٪ مرد و ۳۵/۵٪ زن میزان اهمیت دادن اولیاء دانش‌آموزان را در حد (متوسط) توصیف کرده‌اند. اکثریت معلمان (حدود ۳۷٪ مرد و ۳۴٪ زن) و اکثریت مدیران (حدود ۳۳٪ مرد و ۳۵/۵٪ زن) میزان توجه مسئولین اداره نسبت به درس تربیت بدنی را در حد (متوسط) گزارش کرده‌اند.

معلمان مهم‌ترین عامل در اجرای درس تربیت بدنی را به ترتیب "تامین فضای مناسب، تدریس درس تربیت بدنی توسط معلم متخصص، تامین وسایل و تجهیزات ورزشی" و مدیران "تدریس درس تربیت بدنی به وسیله معلم متخصص، تامین فضای ورزشی کافی و مناسب و تامین وسایل و تجهیزات ورزشی" اعلام کردند. معلمان و مدیران مهم‌ترین عوامل بازدارنده در اجرای درس تربیت بدنی را به ترتیب سه اولویت اول، "عدم استفاده از معلم متخصص، کمبود فضای مناسب ورزشی، کمبود تجهیزات و وسایل ورزشی" گزارش کرده‌اند. حدود ۷۸٪ معلمان از حیاط مدرسه، ۱۵٪ از فضای روباز ورزشی، ۳۵٪ از سالن‌های اختصاصی و ۳/۷٪ از سالن‌های غیراختصاصی برای تدریس استفاده می‌کرده‌اند. حدود ۶۱٪ مدیران اظهار کرده‌اند که زمان اجرای درس تربیت بدنی باید دو جلسه در هفته باشد. حدود ۳۲٪ معلمان، مواد آموزشی درسی خود را هماهنگ با توانایی و استعداد دانش‌آموزان تعیین می‌کنند. حدود ۸۵٪ معلمان مرد و زن اظهار داشته‌اند که در تدریس خود از طرح درس روزانه و سالانه استفاده می‌کنند.

اکثریت مدیران (۶۷٪) علاقه و انگیزه دانش‌آموزان را در کلاس‌های درس تربیت بدنی در حد (خیلی زیاد) توصیف کرده‌اند. اکثریت مدیران (۶۱٪) اظهار داشته‌اند که تدریس مطلوب درس تربیت بدنی می‌تواند بر یادگیری و یادداری دروس دیگر در حد (خیلی زیاد) اثرگذار باشد. حدود ۷۴٪ معلمان اظهار داشته‌اند، برنامه‌های تربیت بدنی و ورزش تاثیر کامل در ایجاد روحیه بشاش در دانش‌آموزان دارد. حدود ۷۰٪ معلمان مرد و زن گزارش کرده‌اند که برنامه‌های تربیت بدنی در ایجاد همکاری گروهی بین دانش‌آموزان تاثیر کامل داشته است

حدود ۳۳٪ معلمان مرد و زن، تاثیر برنامه‌های تربیت بدنی را در ایجاد آگاهی و شناخت و عادات بهداشتی در دانش‌آموزان در حد کامل ارزیابی کرده‌اند. حدود ۴۱٪ معلمان اظهار کرده‌اند، به اجرای مهارت‌های بنیادی در درس تربیت بدنی بسیار توجه می‌کنند. حدود ۳۹٪ معلمان در تدریس خود از بازی‌های دبستانی به عنوان بخش اصلی درس تربیت بدنی استفاده می‌کنند. حدود ۹۲٪ معلمان اظهار داشته‌اند که به بهبود رفتار دانش‌آموزان (حیطه عاطفی - اجتماعی) نمره می‌دهند. حدود ۹۱٪ معلمان اظهار داشته‌اند که به پیشرفت دانش‌آموزان از نظر آمادگی جسمانی نمره می‌دهند. حدود ۹۲٪ معلمان به پیشرفت دانش‌آموزان از نظر یادگیری مهارت‌های ورزشی نمره می‌دهند. اکثریت معلمان (حدود ۷۳٪ مرد و ۸۸٪ زن) پیشرفت دانش‌آموزان را در بازی‌های دبستانی ارزیابی می‌کرده‌اند. ضمناً معلمان مرد بعد از بازی‌های دبستانی، فوتبال و معلمان زن، بازی‌های بومی و محلی را ارزیابی می‌کرده‌اند. اکثریت مدیران مرد (۳۸٪) به ورزش صبحگاهی در مدرسه خود در حد (زیاد) و مدیران زن (۴۵٪) در حد (خیلی زیاد) اهمیت می‌داده‌اند. حدود ۳۵٪ مدیران میزان بودجه اختصاص شده به برنامه تربیت بدنی را در حد (متوسط) گزارش کرده‌اند.

حدود ۳۲٪ مدیران رضایت خود از برنامه ریزی و تدریس درس تربیت بدنی را در حد (زیاد) توصیف کرده‌اند. حدود ۳۸٪ مدیران گزارش کرده‌اند که پوشش سطح حیاط مدرسه برای اجرای درس تربیت بدنی مناسب است. حدود ۴۷٪ مدیران، میزان نظارت خود را بر اجرای درس تربیت بدنی در مقایسه با سایر دروس را در حد گزینه (زیاد) اعلام کرده‌اند. حدود ۴۲٪ اظهار داشته‌اند که از وقت کلاس درس تربیت بدنی برای جبران دروس عقب مانده در حد (خیلی کم) استفاده می‌کنند. حدود ۶۶٪ مدیران از نحوه برگزاری و تشکیل کلاس‌های درس تربیت بدنی در مدارس خود رضایت نداشته‌اند.

بین دیدگاه‌های معلمان مرد و زن در رابطه با متغیر ذیل تفاوت معنی‌داری مشاهده شد. میزان دانش و آگاهی علمی خود، توانایی جسمی خود برای تدریس، توانایی تدریس درس تربیت بدنی، یادگیری مهارت‌های ورزشی در نتیجه اجرای درس تربیت بدنی، انتخاب مواد آموزشی هماهنگ با توانایی و استعداد دانش‌آموزان، تاثیر تربیت بدنی در ایجاد عادات بهداشتی، استفاده از بازی‌های دبستانی، آشنایی خود با شیوه‌های مختلف ارزشیابی درس، تاثیر روش تدریس تلفیقی در افزایش آمادگی جسمانی و یادگیری مهارت ورزشی، پیش‌بینی ایجاد تحول در برنامه آموزشی درس تربیت بدنی در صورت استفاده از روش تدریس تلفیقی، افزایش سطح آگاهی معلمان از حوزه‌های درس معلمان دیگر در صورت استفاده از روش تدریس تلفیقی. بین دیدگاه مدیران مرد و زن در ارتباط با متغیرهای زیر تفاوت معنی‌داری مشاهده شد. رضایت از شغل خود، اثرگذاری تدریس مطلوب درس تربیت بدنی بر یادگیری و یادداری دروس دیگر،

کفایت فضاها و اماکن ورزشی، میزان توجه و اهمیت دادن مسئولین به امور تربیت بدنی - میزان اهمیت دادن خود به ارزیابی و امتحان درس تربیت بدنی، کفایت بودجه برای خرید وسایل کمک آموزشی برای استفاده از روش تدریس تلفیقی، تایید و پشتیبانی اولیاء از روش تدریس تلفیقی، استفاده از روش تدریس تلفیقی در ایجاد نشاط و پویایی بیشتر در دانش آموزان، میزان توانایی و قابلیت تدریس معلم تربیت بدنی، نارضایتی از نحوه تدریس درس تلفیقی.

آزمون فرضیه‌های معلمین

نتیجه آزمون فرضیه $\alpha = 0/05$	ρ	χ^2	فرضیه ها	ردیف
تفاوت معنی دار است	۰/۰۰۱	۴۰/۴۸۶	سؤال ۲۰ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با رضایت از شغل معلمی	۱
تفاوت معنی دار است	۰/۰۰۱	۲۳/۳۰۸	سؤال ۲۴ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با کفایت ۲ جلسه در هفته برای اجرای درس تربیت بدنی	۲
تفاوت معنی دار است	۰/۰۰۱	۴۹/۳۶۲	سؤال ۲۵ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با میزان دانش و آگاهی علمی ورزشی خود برای تدریس درس تربیت بدنی	۳
تفاوت معنی دار است	۰/۰۰۱	۳۰/۷۹۹	سؤال ۲۶ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با توانایی جسمی خود برای تدریس درس تربیت بدنی	۴
تفاوت معنی دار نیست	۰/۸۸۷	۱/۱۴۳	سؤال ۲۸ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با توجه اولیاء دانش آموزان نسبت به درس تربیت بدنی	۵
تفاوت معنی دار نیست	۰/۵۵۳	۳/۰۲۷	سؤال ۲۹ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با میزان توجه و نظارت انجمن اولیاء و مربیان نسبت به درس تربیت بدنی	۶
تفاوت معنی دار نیست	۰/۷۰۸	۲/۱۵۰	سؤال ۳۰ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با میزان توجه و نظارت مسئولان تربیت بدنی نسبت به درس تربیت بدنی	۷
تفاوت معنی دار نیست	۰/۱۳۸	۶/۹۶۹	سؤال ۳۱ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با میزان رضایت خود از اجرای درس تربیت بدنی	۸
تفاوت معنی دار است	۰/۰۰۱	۳۱/۷۳۳	سؤال ۳۲ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با توانایی تدریس خود در درس تربیت بدنی	۹
تفاوت معنی دار نیست	۰/۳۱۳	۴/۷۶۰	سؤال ۳۵ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با تقویت جسمانی دانش آموزان در نتیجه اجرای درس تربیت بدنی و ورزش	۱۰
تفاوت معنی دار نیست	۰/۰۵۱	۹/۴۴۵	سؤال ۳۶ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با تقویت درک و آگاهی در نتیجه اجرای درس تربیت بدنی و ورزش	۱۱
تفاوت معنی دار است	۰/۰۰۱	۲۱/۰۹۵	سؤال ۳۷ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با یادگیری مهارتهای ورزشی در نتیجه اجرای درس تربیت بدنی و ورزش	۱۲
تفاوت معنی دار است	۰/۰۲۸	۱۰/۸۸۶	سؤال ۳۸ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با توسعه احساسات و عواطف دانش آموزان در نتیجه اجرای درس تربیت بدنی و ورزش	۱۳
تفاوت معنی دار است	۰/۰۰۳	۱۵/۹۵۸	سؤال ۳۹ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با توجه به فرهنگ جامعه در هنگام تدوین و تنظیم برنامه های تربیت بدنی	۱۴
تفاوت معنی دار است	۰/۰۴۱	۹/۹۶۴	سؤال ۴۰ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با انتخاب مواد آموزشی برای تدریس درس تربیت بدنی با توجه به استعدادهای دانش آموزان	۱۵
تفاوت معنی دار است	۰/۰۰۹	۱۳/۵۵۲	سؤال ۴۶ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با تأثیر برنامه درس تربیت بدنی در ایجاد عادات بهداشتی و حفظ سلامتی در دانش آموزان	۱۶
تفاوت معنی دار نیست	۰/۳۹۷	۰/۱۰۷	سؤال ۵۳ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با ارایه طرح درس سالانه	۱۷
تفاوت معنی دار نیست	۰/۰۵۰	۳/۱۱۱	سؤال ۵۵ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با ایجاد علاقه و تمایل در دانش آموزان به ورزش در اجرای درس تربیت بدنی	۱۸
تفاوت معنی دار نیست	۰/۴۵۶	۳/۶۴۴	سؤال ۵۶ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با توجه به مهارت های بنیادی حرکتی دانش آموزان	۱۹
تفاوت معنی دار است	۰/۰۰۱	۲۳/۱۹۵	سؤال ۶۰ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با استفاده از بازیهای دبستانی به عنوان بخشی از برنامه تدریس درس تربیت بدنی	۲۰
تفاوت معنی دار نیست	۰/۰۹۴	۷/۹۳۶	سؤال ۶۱ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با تأثیر برگزاری دوره های آموزشی ضمن خدمت در افزایش آگاهی های علمی و نظری خود	۲۱
تفاوت معنی دار نیست	۰/۴۰۳	۰/۱۰۲	سؤال ۹۹ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با کفایت فضاها و وسایل و امکانات مدرسه جهت اجرای درس تربیت بدنی	۲۲
تفاوت معنی دار است	۰/۰۰۷	۱۴/۱۰۹	سؤال ۱۰۱ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با تأثیر برگزاری آزمونهای آمادگی جسمانی بر بهبود آن در دانش آموزان	۲۳
تفاوت معنی دار است	۰/۰۰۱	۴۷/۰۷۹	سؤال ۱۰۲ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با آشنایی خود با شیوه های مختلف ارزشیابی	۲۴

۲۵	سوال ۱۰۳ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با دستیابی دانش آموزان به اهداف درس تربیت بدنی از طریق نتایج آزمونهای ورزشی	۲۰/۲۹۳	۰/۰۰۱	تفاوت معنی دار است
۲۶	سوال ۱۰۴ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با تأثیر ارزشیابی در ایجاد انگیزه و علاقه در دانش آموزان	۶/۵۴۸	۰/۱۶۲	تفاوت معنی دار نیست
۲۷	سوال ۱۰۵ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با میزان اهمیت دادن خود به ارزیابی و امتحان درس تربیت بدنی	۱۶/۴۵۵	۰/۰۰۲	تفاوت معنی دار است
۲۸	سوال ۱۰۶ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با میزان اهمیت دادن مدیر مدرسه به ارزیابی و امتحان درس تربیت بدنی	۸/۷۵۰	۰/۰۶۸	تفاوت معنی دار نیست
۲۹	سوال ۱۰۷ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با استفاده از آزمونهای استاندارد آمادگی جسمانی برای ارزیابی آمادگی جسمانی	۰/۱۶۲	۰/۳۶۹	تفاوت معنی دار نیست
۳۰	سوال ۱۰۸ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با استفاده از روش "خود-ارزشیابی" دانش آموزان	۰/۰۰۱	۰/۵۲۹	تفاوت معنی دار نیست
۳۱	سوال ۱۰۹ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با اختصاص نمره به پیشرفت دانش آموزان در حیطه رفتاری عاطفی و اجتماعی	۰/۹۹۱	۰/۱۹۹	تفاوت معنی دار نیست
۳۲	سوال ۱۱۰ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با اختصاص نمره به پیشرفت دانش آموزان از نظر حیطه روانی - حرکتی (آمادگی جسمانی)	۱/۰۴۶	۰/۱۹۱	تفاوت معنی دار نیست
۳۳	سوال ۱۱۱ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با اختصاص نمره به پیشرفت دانش آموزان در یادگیری مهارت های ورزشی	۱/۱۵۹	۰/۱۸۱	تفاوت معنی دار نیست
۳۴	سوال ۱۱۲ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با اختصاص نمره به پیشرفت دانش آموزان از نظر یادگیری علوم ورزشی	۰/۰۴۰	۰/۴۶۵	تفاوت معنی دار نیست
۳۵	سوال ۱۳۸ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با تدریس درس تربیت بدنی با استفاده از روش تلفیقی - ادغامی در صورت آماده بودن شرایط مدرسه	۵/۴۸۰	۰/۲۴۱	تفاوت معنی دار نیست
۳۶	سوال ۱۳۹ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با استقبال دانش آموزان و اولیاء آنان از تدریس معلم آموزش دیده و وارد به روش تلفیقی - ادغامی	۷/۸۳۱	۰/۰۹۸	تفاوت معنی دار نیست
۳۷	سوال ۱۴۰ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با موفقیت روش تدریس تلفیقی - ادغامی در صورت مشارکت و همکاری مسئولین و مدیران و سایر معلمان و مدارس	۸/۵۴۳	۰/۰۷۴	تفاوت معنی دار نیست
۳۸	سوال ۱۴۱ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با کفایت اماکن و تأسیسات ورزشی مدارس با استفاده از روش تلفیقی ادغامی و نیاز به یک جلسه استفاده اضافی از اماکن هر درس ادغام شده	۹۲۱/۱	۰/۷۵۰	تفاوت معنی دار نیست
۳۹	سوال ۱۴۲ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با کفایت بودجه ورزشی مدرسه برای خرید وسایل کمک آموزشی برای تدریس درس تربیت بدنی به روش تلفیقی - ادغامی	۱۲/۵۱۱	۰/۰۱۴	تفاوت معنی دار است
۴۰	سوال ۱۴۳ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با تأیید و پشتیبانی اولیاء دانش آموزان از روش تدریس تلفیقی - ادغامی پس از آشنایی با این روش	۱۴/۶۳۷	۰/۰۰۶	تفاوت معنی دار است
۴۱	سوال ۱۴۴ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با اینکه استفاده از روش تدریس تلفیقی - ادغامی تاچه حد می تواند در ایجاد نشاط و پویایی و تحرک بیشتر در دانش آموزان مؤثر باشد	۱۱/۳۴۴	۰/۰۲۳	تفاوت معنی دار است
۴۲	سوال ۱۴۵ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با تأثیر تدریس به روش ادغامی - تلفیقی در افزایش آمادگی جسمانی و یادگیری مهارت های ورزشی دانش آموزان در صورت اجرا	۱۰/۰۹۱	۰/۰۳۹	تفاوت معنی دار است
۴۳	سوال ۱۴۶ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با پیش بینی استقبال دانش آموزان از این روش در صورت اجرا	۷/۳۶۱	۰/۰۶۱	تفاوت معنی دار نیست
۴۴	سوال ۱۴۸ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با پیش بینی ایجاد تحول در برنامه آموزشی درس تربیت بدنی در صورت اجرای روش تدریس ادغامی - تلفیقی در مدارس	۲۲/۹۵۳	۰/۰۰۱	تفاوت معنی دار است
۴۵	سوال ۱۴۹ - مقایسه دیدگاه معلمان زن و مرد در رابطه با افزایش سطح آگاهی معلمان از حوزه های درسی معلمان دیگر در صورت اجرای روش تدریس ادغامی - تلفیقی در مدارس	۲۱/۰۰۳	۰/۰۰۱	تفاوت معنی دار است

آزمون فرضیه های مدیران

ردیف	فرضیه ها	χ^2	ρ	نتیجه آزمون فرضیه $\alpha = 0/05$
۱	سوال ۱۶ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با رضایت از شغل	۲/۱۱۰	۰/۱۳۳	تفاوت معنی دار نیست
۲	سوال ۱۷ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با میزان مطالعه در ارتباط با مسئولیت و شغل خود	۲/۵۴۴	۰/۶۳۷	تفاوت معنی دار نیست
۳	سوال ۱۸ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با میزان اهمیت به ورزش در زندگی شخصی	۰/۵۶۲	۰/۳۷۶	تفاوت معنی دار نیست
۴	سوال ۱۹ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با پرداختن به ورزش برای سلامتی	۲/۷۲۲	۰/۰۹۷	تفاوت معنی دار نیست
۵	سوال ۲۰ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با اهمیت به درس تربیت بدنی در مدرسه	۱/۴۱۸	۰/۷۰۱	تفاوت معنی دار نیست
۶	سوال ۲۱ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با داشتن سابقه قهرمانی در ورزش خاص	۱/۳۹۷	۰/۱۹۰	تفاوت معنی دار نیست
۷	سوال ۲۳ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با کفایت ساعات درس تربیت بدنی و ورزش	۲/۴۵۲	۰/۲۹۳	تفاوت معنی دار نیست
۸	سوال ۲۴ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با اثر گذاری تدریس مطلوب درس تربیت بدنی بر یادگیری و یادداری دروس دیگر	۱/۳۷۳	۰/۷۱۲	تفاوت معنی دار نیست

۹	سئوال ۲۶ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با متأثر بودن نمره درس تربیت بدنی از نمره سایر دروس	۱/۰۰۴	۰/۹۰۹	تفاوت معنی دار نیست
۱۰	سئوال ۲۷ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با اجرای ضوابط و مقررات در اجرای درس تربیت بدنی و نظم آن در مدرسه	۶/۶۵۸	۰/۰۸۴	تفاوت معنی دار نیست
۱۱	سئوال ۲۸ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با جلب رضایت و علاقمندی دانش آموزان در درس تربیت بدنی و ورزش	۳/۳۱۸	۰/۵۰۶	تفاوت معنی دار نیست
۱۲	سئوال ۳۰ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با کفایت فضا و مکان ورزشی مدرسه	۲/۳۹۱	۰/۶۶۴	تفاوت معنی دار نیست
۱۳	سئوال ۳۷ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با ابلاغ و اجرای دقیق بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های تربیت بدنی آموزش و پرورش	۲/۱۹۸	۰/۱۵۵	تفاوت معنی دار نیست
۱۴	سئوال ۳۸ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با میزان توجه و اهمیت دادن مسئولان تربیت بدنی مناطق نسبت به امور تربیت بدنی مدارس	۰/۰۱۴	۰/۵۴۹	تفاوت معنی دار نیست
۱۵	سئوال ۳۹ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با میزان مراجعه مسئول تربیت بدنی به مدرسه	۴/۲۳۹	۰/۲۳۷	تفاوت معنی دار نیست
۱۶	سئوال ۴۱ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با میزان رضایت از برنامه ریزی و تدریس درس تربیت بدنی و ورزش در مدرسه	۳/۲۶۰	۰/۵۱۵	تفاوت معنی دار نیست
۱۸	سئوال ۴۴ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با میزان توانایی و قابلیت تدریس معلم درس تربیت بدنی و ورزش در مدرسه	۴/۳۶۳	۰/۳۵۹	تفاوت معنی دار نیست
۱۹	سئوال ۴۵ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با استفاده از ساعت درس تربیت بدنی برای جبران عقب ماندگی سایر دروس	۳/۸۹۹	۰/۴۲۰	تفاوت معنی دار نیست
۲۰	سئوال ۴۷ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با توجه اولیاء دانش آموزان نسبت به درس تربیت بدنی	۳/۲۸۸	۰/۵۱۱	تفاوت معنی دار نیست
۲۱	سئوال ۴۸ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با ناراضی‌ها از نحوه تدریس درس تربیت بدنی	۷/۳۲۵	۰/۰۰۸	تفاوت معنی دار است
۲۲	سئوال ۵۰ - مقایسه دیدگاه مدیران زن و مرد در رابطه با رضایت بخشی بودن تدریس درس تربیت بدنی	۰/۰۲۷	۰/۵۳۲	تفاوت معنی دار نیست

بحث و نتیجه گیری

۱. با عنایت به اینکه در حال حاضر، حداقل مدرک تحصیلی برای استخدام در آموزش و پرورش کارشناس تعیین شده است، ولی متأسفانه مشاهده می‌شود که اکثریت معلمان و مدیرانی که در این پژوهش شرکت کرده‌اند در سطح دیپلم و فوق دیپلم بوده است. و تحقیقی که حدود ۳۲ سال پیش در کشور انجام شده (نمازی‌زاده ۱۳۵۳) و تحقیقاتی که اخیراً انجام شده‌اند (سجادی ۱۳۶۸، دقیقه رضایی ۱۳۷۱، همتی ۱۳۸۰)، در یافته‌های خود به پائین بودن مدرک تحصیلی که حداقل کارشناسی می‌باشد اشاره کرده‌اند. البته در کشورهای خارجی هم این مشکل وجود دارد (دانلی ۲۰۰۵، هامفریس و پرپور ۲۰۰۶، اسمیت ۲۰۰۶)، ولی آن‌ها حداقل مدرک را کارشناسی ارشد تعیین کرده‌اند.

با نگاهی به یافته دیگری از این پژوهش، مشاهده می‌کنیم که اکثریت معلمان (حدود ۲۳٪) بین (۱۳ سال) و مدیران مرد (۲۶٪) بین (۱۰-۵ سال) و زن (۳۰٪) بین (۵-۱ سال) سابقه مدیریتی داشته‌اند. اگر بپذیریم سابقه و تجربه معلم و مدیر در یک مدرسه یکی از عوامل موثر در تحقق اهداف آموزشی و پرورشی است و اگر تعمقی بر سطح تحصیلی پائین‌تر، توأم با سابقه و تجربه کمتر داشته باشیم، قطعاً ضعف را دو چندان خواهد بود. مگر نه این است که معضل پائین بودن سطح تحصیلات را می‌توان با استمرار دوره های بازآموزی و کارآموزی و ارتقاء سطح آگاهی و دانش تا حدودی جبران کرد، و یا با استفاده از روش تدریس گروهی، معلم کم تجربه را در کنار معلم با تجربه رشد داد. وقتی نتایج متعدد این تحقیق نکته‌های امیدوار کننده‌ای در دیدگاه معلمان و مدیران نشان می‌دهد که تا حدودی به این درس در مدرسه اهمیت می‌دهند و از تاثیرات مثبت آن در رشد دانش آموزان مطلع هستند و یا اینکه خود شخصاً به ضعف‌های خود اذعان دارند و اشتیاق به گذراندن دوره های بازآموزی و کارآموزی دارند. در بسیاری از

کشورهای پیشرفته دنیا بیشترین امتیازهای اجتماعی و حقوقی و مالی و رفاهی را به معلم یا مدرس می دهند که با سابقه تدریس بالا و مدرک تحصیلی بالا، مایل باشد در مدارس ابتدایی تدریس نماید. چرا؟ برای اینکه تجربه نشان داده است هر چقدر سرمایه‌گذاری در این مقطع تحصیلی برای رشد دانش آموزان انجام بگیرد، دانش آموزان با جسمی سالم‌تر، با شخصیت و رفتار اجتماعی مطلوب‌تر و با ذهن خلاق تر رشد کرده و وارد دوره‌های بعدی تحصیلی می‌گردد و هزینه‌های کلان بعدی که باید صرف تربیت و تعلیم او بشود، کمتر خواهد بود. از طرفی دنیای تکنولوژی و تخصص سریعاً به سوی ریز تخصص‌ها می‌رود. یعنی یک معلم در یک مدرسه باید تخصص تدریس یک درس را داشته باشد. در حالی که طبق آمار ارائه شده ملاحظه می‌شود که نزدیک به ۷۰٪ معلمین باید به تدریس دروس دیگر مدرسه هم بپردازند و از طرفی حدود ۲۷٪ معلمین مرد، و ۶٪ معلمین زن برای اداره امور زندگی شخصی به شغل دیگری علاوه بر شغل معلمی اشتغال داشته‌اند. بنابراین ملزم کردن معلم به تدریس چندین درس بی ارتباط با یکدیگر و از طرفی بهره‌مندی از حداقل امور معیشتی و رفاهی و مجبور شدن برای پرداختن به اشتغال دیگر تاثیر منفی در عملکرد آنان گذاشته و نتیجه، ضعف عملکرد آنان در مدارس خواهد بود.

۲- سلامت جسمی و روانی افراد بشری در هر جامعه، عامل مهمی در موفقیت فردی و اجتماعی آنان می‌باشد، و امروز ثابت شده که بخش اعظم این سلامتی با شرکت مستمر در فعالیت‌های حرکتی و ورزش تامین می‌شود. معلمین تربیت بدنی به عنوان بخشی از اعضای جامعه دو وظیفه مهم بر عهده دارند. یکی اینکه خود باید سالم باشند و از توانایی جسمی و روانی بالایی برخوردار باشند تا بتوانند به عنوان الگو برای دانش آموزان خود باشند. و از طرف دیگر باید با آگاهی و دانش روز از علوم ورزشی بتوانند با استفاده از روش‌های چگونگی انجام حرکات و فعالیت‌های ورزشی را به دانش آموزان خود آموزش دهند تا آنان هم از انجام آن به نشاط و شادابی برسند و هم بتدریج زمینه‌های عادت در آنها ایجاد شود. خوشبختانه یافته‌ها نشان می‌دهد که اکثریت بالایی از معلمان برای حفظ سلامتی خود در فعالیت‌های حرکتی و ورزشی شرکت می‌کنند (لازم به توضیح است که در تحقیقات مشابه در داخل کشور این مورد مد نظر قرار گرفته نشده بود) و این نقطه قوتی است که مسئولین محترم آموزش و پرورش در کنار این علاقه‌مندی، آنان را بیشتر به استمرار فعالیت‌ها تشویق کنند و هم شرایط دانش‌آفرینی آنان را افزایش دهند و به امر آموزش مستمر آنان توجه خاص مبذول نمایند.

۳. هر فردی که برای هر شغلی انتخاب می‌شود، بایستی واجد شرایط عمومی و اختصاصی برای انجام موفقیت آمیز آن شغل باشد. معلمی شغل حساس، پیچیده و خسته کننده‌ای است، به ویژه این که معلمی تربیت بدنی باشد. بخشی از داده‌های این تحقیق که اکثریت معلمین (حدود زیر ۵۰٪) آنان آگاهی علمی ورزشی، توانایی جسمی، میزان تسلط به رشته ورزشی، میزان توانایی خود در تحقق اهداف درس تربیت بدنی، و میزان رضایت خود از اجرای درس تربیت بدنی را در حد (متوسط) گزارش کرده‌اند. وقتی حدود بالای ۷۵٪ معلمینی که در مدارس کشور درس تربیت بدنی را تدریس می‌کنند غیر متخصص تربیت بدنی می‌باشند و وقتی که حدود ۲۰٪ آنان در زمان دانش‌آموزی خود عضو تیم‌های ورزشی شهر و مدرسه بوده‌اند، که با یافته‌های محققین دیگر از قبیل آقایی ۱۳۷۶، رشیدی ۱۳۷۵، حیدری ۱۳۷۹، همتی ۱۳۸۰ و علم ۱۳۸۱ تطابق دارد. و وقتی که اکثریت معلمین دارای مدرک تحصیلی کاردانی هستند، چنین داده‌هایی

برای پژوهشگران تعجب آور و زنگ خطر و هشدار است برای مسئولین آموزش و پرورش کشور و اولیاء دانش آموزان که سرنوشت رشد جسمانی و روانی و سلامتی فرزندان خود را به دست معلمینی سپرده‌اند که تخصص لازم در این زمینه را نداشته و خود نیز اذعان دارند که توان و قابلیت متوسطی برای انجام این وظیفه دارند، و نتیجه آن ضعف شدید آمادگی جسمانی، خمودی، تنبلی و تغییر شکل‌های استخوانی است که امروز به حد ففور در بین دانش آموزان مدارس ابتدایی کشور مشاهده می‌شود و کمتر کسی در مقابل آن احساس مسئولیت می‌کند.

۴. یکی از انتظارات از مدیران، مسئولین و اولیاء در سیستم آموزشی، اهمیت دادن به آموزش درس تربیت بدنی، تامین نیازها و کمبودها و حضور مستمر در مدارس و بررسی و نظارت بر روند اجرای این درس می‌باشد و به همین دلیل هم است که تشکل‌های اولیاء و مدارس رسمی بوده و جایگاه خود را در سیستم مدارس دارند. وقتی اکثریت معلمین (حدود ۳۵٪) توجه اولیاء را در حد (کم) و مدیران در حد (متوسط) گزارش می‌دهند. از طرف دیگر معلمین و مدیران، توجه مسئولین را نیز در حد (متوسط) گزارش کرده‌اند. با توجه به اینکه یافته‌های محققین دیگر نیز این موضوع را تایید می‌کند (رضوی ۱۳۷۴، رشیدی ۱۳۷۵، آقایی نیا ۱۳۷۶ و همتی ۱۳۸۰). لذا این شرایط، پذیرفتنی نیست. وقتی که اکثریت معلمین غیرمتخصص هستند، سطح تحصیلات آنان پائین است، مدارس امکانات و فضای کافی ندارند، وقتی به این کمبودها و ضعف‌ها، عدم توجه اولیاء و مسئولین هم افزوده شود، معلوم نیست چه کسی باید به فکر آینده این دانش آموزان باشد، و آیا با این شرایط اهداف درس تربیت بدنی محقق خواهد شد.

۵- فعالیت‌های حرکتی و ورزشی در جهت اهداف خاصی برنامه‌ریزی و اجراء می‌شوند و به ویژه وقتی این فعالیتها در چهارچوب درس تربیت بدنی قرار می‌گیرند، براساس اصول آموزش در قالب حیطه‌های رفتاری تعریف می‌شوند و هر معلم اهداف درس خود را در سه حیطه تعریف و تلاش می‌کند در اجرای درس آن را محقق سازد. همان طوری که قسمت بحث و بررسی اشاره شد، معلمین نتایج اهداف خود در حیطه "عاطفی- اجتماعی" را خوب گزارش کرده‌اند، یعنی بالای ۷۰٪ آنها به تاثیر تربیت بدنی در ایجاد نشاط و روحیه بشاش و همکاری گروهی دانش آموزان اشاره کرده‌اند. در رابطه با حیطه شناختی که منظور آگاهی و شناخت دانش آموزان در رابطه با مسائل سلامتی و بهداشتی می‌باشد، فقط حدود یک سوم معلمین این شناخت و عادات بهداشتی را در حد کامل توصیف کرده‌اند، و در حیطه دیگر "روان حرکتی" که تقویت جسمی را در بر می‌گیرد ۵۰٪ معلمین آن را در حد کامل گزارش کرده‌اند. بنا براین ملاحظه می‌شود که معلمین در برنامه‌ریزی درس تربیت بدنی به این اهداف توجه دارند، ولی این که تا حدودی این اهداف به طور مناسب در محتوای درس توزیع شوند و معلم تا حد به تحقق آنها در اجرای درس توجه کند و اولویت آن را مشخص کند، نیازمند آگاهی و شناخت کامل مهم از فلسفه و نتایج آنها است که باید در بررسی این موارد به عوامل موثر و بازدارنده در اجرای درس تربیت بدنی توجه کرد. ولی آنچه که از یافته‌های این تحقیق و تحقیقات دیگر (خیری ۱۳۷۶، زحمتکش ۱۳۷۶ و...) استنباط می‌شود، هنوز معلمین از هدف چینی درست اهداف درس تربیت بدنی آگاهی و اطلاع کامل ندارند و یافته‌های مختلف این پژوهش حق را به معلم می‌دهد زیرا با مدرک تحصیلی و سابقه پائین و نبود آموزش نباید بیشتر از این از آنان انتظار داشت.

۶- توجه به فرهنگ جامعه در برنامه‌ریزی درسی، در مجموعه پژوهش‌هایی که انجام شده و از جمله این پژوهش چندان مطلوب نبوده است. این امر ضرورتی است که هم معلمین و هم مدیران باید به آن اهمیت بیشتری بدهند، و این مستلزم این است که اولاً خود آشنایی کامل و کافی از فرهنگ حاکم بر جامعه داشته باشند و از طرف دیگر به کاربرد آن در برنامه‌ریزی آموزشی و درسی خود آگاهی داشته باشند. نتیجه این پژوهش و پژوهش‌های مرور شده گویای این مطلب بود که درصد کمی از معلمین هنگام تعیین مواد آموزشی تدریس خود به توانایی‌ها و استعداد‌های دانش‌آموزان توجه می‌کرده‌اند. قطعاً این امر ضعف قابل توجهی در امر برنامه‌ریزی است. روش‌های نوین برنامه‌ریزی درسی و تدریس، دیگر روال سنتی را نمی‌پذیرد که معلم آنچه که خود دوست و به آن علاقه‌مند باشد، آن را به دانش‌آموز منتقل نماید. یک معلم باید آگاه باشد که او تامین‌کننده نیازها و پاسخ‌دهنده به علاقه‌های دانش‌آموزان خود می‌باشد. اینکه از یک طرف ۹۵٪ معلمین اظهار می‌دارند که به علاقه‌مندی دانش‌آموزان در تدریس توجه دارند، این مغایر این است که از طرف دیگر بینم فقط یک سوم آنان مواد آموزشی و تدریس خود را با توانایی‌ها و استعداد‌های دانش‌آموزان هماهنگی می‌کنند: به هر حال این ضعف قابل توجه باید از طریق افزایش آگاهی و دانش معلمین برطرف گردد. با توجه به اینکه در این پژوهش اکثریت قابل توجهی از معلمین از طرح درس روزانه و سالانه استفاده می‌کرده‌اند، ولی در پژوهش‌های مرور شده، کمتر به این امر اشاره شده بود. باید این توجه معلمین را به فال نیک گرفت و در جهت رعایت کیفیت محتوا و روش‌های معلمین را آموزش داد و آنان را تشویق به استفاده از طرح درس نمود. از اینکه اکثریت مدیران، علاقه و انگیزه دانش‌آموزان را در کلاس‌های درس تربیت بدنی خیلی زیاد توصیف کرده‌اند، جای خوشحالی است، ولی پژوهش‌های دیگر به این امر اشاره‌ای نکرده‌اند. بدیهی است عوامل متعددی در ایجاد این انگیزه و علاقه موثر بوده‌اند، و از اینکه امروز در مدارس چنین شرایطی وجود دارد، امتیاز بزرگی است که مدارس به درس تربیت بدنی بهاء بیشتری می‌دهند. مدیران مدارس می‌توانند این عوامل را شناسایی و در تقویت آنها تلاش کنند و از طرف دیگر پاسخ مثبت به این علاقه‌ها بدهند.

۷- در رابطه با هر برنامه‌ای که تنظیم و اجراء می‌شود، یک سری عوامل موثر می‌تواند تاثیر گذار باشد تا موفقیت برنامه را تضمین کند و بالعکس یک سری عواملی بازدارنده‌ای وجود دارد، که مجریان در اجراء باید آنها را بر طرف و یا از تاثیر منفی آن هم بکاهند. در برنامه درس تربیت بدنی مدارس ابتدایی این عوامل در بخش یافته‌ها مورد اشاره قرار گرفتند. ولی نکته قابل توجه و تأسف این است که بعد از گذشت ۳۲ سال از اولین تحقیقی که در این ارتباط انجام گرفته، مشاهده می‌شود هنوز هم این عوامل بازدارنده حاکمیت خود را بر اجرای درس تربیت بدنی مدارس اعمال می‌کند و شاید هر چقدر از نظر زمانی جلوتر می‌رویم، شدت تاثیر گذاری منفی آنها افزایش می‌یابد، و دانش‌آموز در این بین حلقه گم شده‌ای است، که به رشد و سلامت جسمی و روانی او کمترین توجه مبذول می‌شود.

منابع و ماخذ:

۱. آدینه‌ئی، پروانه (۱۳۷۸). توصیف نظرات مدیران و معلمان و دانش‌آموزان مدارس ابتدایی دخترانه شهرستان اراک پایه‌های چهارم و پنجم درباره چگونگی اجرای درس تربیت بدنی در مدارس مذکور. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
۲. آقایی‌نیا، حسین (۱۳۷۶). پیامدهای حقوقی ناشی از حذف معلم ورزش در دوره دبستان، مجموعه مقالات دومین کنگره علمی ورزش مدارس با تأکید بر دوره ابتدایی، تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش.
۳. آمار آموزش و پرورش سال تحصیلی ۱۳۸۰-۸۱ (۱۳۸۰). وزارت آموزش و پرورش، معاونت برنامه‌ریزی و منابع انسانی، دفتر فناوری اطلاعات.
۴. ابطیحی، نعمت‌الله و همکاران (بی تا). اهداف و ویژگی‌ها و اصول آموزش و پرورش پیش دبستانی و دبستانی، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی، مرکز منابع برنامه‌ریزی درسی.
۵. اصل‌سعیدی‌پور، سعید (۱۳۷۳). بررسی وضعیت تربیت بدنی در مدارس استان خوزستان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم، تهران.
۶. پازوکی، بهرام (۱۳۷۶). بررسی مشکلات موجود در تربیت بدنی مقاطع تحصیلی راهنمایی و دبیرستان استان تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
۷. حسین آبادی، فریا (۱۳۸۱). ارزشیابی برنامه جدید تربیت بدنی پایه اول ابتدایی در مرحله اجرای آزمایشی دوم، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی وزارت آموزش و پرورش، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی.
۸. حمایت‌طلب، رسول (۱۳۸۰). مقایسه وضعیت آمادگی جسمانی دانش‌آموزان مدارس مقطع ابتدایی دارای معلم تربیت بدنی با مدارس فاقد معلم تربیت بدنی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
۹. حیدرپور، قنبر (۱۳۷۷). بررسی نگرشی مدیران مدارس ابتدایی، راهنمایی، متوسطه دختر و پسر شهرستان میاندوآب به درس تربیت بدنی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
۱۰. حیدری، محمود (۱۳۷۹). توصیف وضعیت آموزشی دبیرستان‌های تربیت بدنی کشور از دیدگاه مدیران و معلمان و دانش‌آموزان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم.
۱۱. خبیری، محمد (۱۳۷۶). تجزیه و تحلیل نظرات تعدادی از معلمان ورزش دوره ابتدایی مدارس تهران در مورد زنگ ورزش و پیشنهادهای اصلاحی، مجموعه مقالات دومین کنگره علمی ورزش مدارس با تأکید بر دوره ابتدایی، تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش.
۱۲. دقیقه‌رضائی، سعید (۱۳۷۱). بررسی وضعیت تربیت بدنی در مدارس پسرانه استان خراسان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم.
۱۳. رشیدی، احمد (۱۳۷۵). توصیف و تحلیل وضعیت درس تربیت بدنی در آموزشگاه‌های پسرانه و دخترانه آموزش و پرورش منطقه مهدی‌شهر و شه میرزاد از دیدگاه مدیران و معلمان تربیت بدنی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
۱۴. رضاعی، علی‌رضا (۱۳۷۵). مقایسه عوامل آموزشی درس تربیت بدنی از دیدگاه مدیران و دبیران ورزش مدارس راهنمایی پسرانه دولتی و غیرانتفاعی استان مازندران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
۱۵. رضوی، آمنه و یاسمی، محمد تقی (۱۳۷۴). بررسی میزان توجه به ورزش در کتاب‌های درسی کلاس اول ابتدایی ایران در سال تحصیلی ۱۳۷۳-۱۳۷۴، دانشگاه شهید باهنر کرمان.
۱۶. رضوی، آمنه (۱۳۸۰). تحلیل محتوای کتاب آزمایشی تربیت بدنی ۱ اول دبستان ۱۳۷۹ وزارت آموزش و پرورش، پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.
۱۷. زحمتکش، علی اصغر (۱۳۷۹). توصیف وضعیت اجرای درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس غیر انتفاعی راهنمایی پسرانه تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم تهران.

۱۸. سجادی، نصرالله (۱۳۶۸). بررسی نحوه اجرای درس تربیت بدنی در مدارس ابتدائی آموزش و پرورش مناطق بیست گانه تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
۱۹. سرابندی، محمد (۱۳۷۵). بررسی وضعیت درس بدنی در مدارس پسرانه مقطع متوسطه شهرستان زاهدان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
۲۰. عابدی، بهرام، (۱۳۸۰). بررسی وضعیت کمی و کیفی ورزش و تربیت بدنی استان مرکزی از دیدگاه مسئولین مربیان ورزش، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
۲۱. عصاره، فریده (۱۳۸۲). ارزشیابی از درس تربیت بدنی در پایه اول ابتدایی سال تحصیلی (۸۲-۱۳۸۱)، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی.
۲۲. عصاره، فریده (۱۳۸۲). ارزشیابی از برنامه درسی جدید تربیت بدنی در پایه دوم ابتدایی در فرایند اجرای آزمایشی (مرحله اول، سال تحصیلی ۸۲-۸۱)، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی.
۲۳. عصاره، فریده (۱۳۸۳). ارزشیابی از درس تربیت بدنی در پایه دوم ابتدایی (سال تحصیلی ۸۳-۱۳۸۲)، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی.
۲۴. عصاره، فریده (۱۳۸۳). ارزشیابی از درس تربیت بدنی در پایه سوم ابتدایی (سال تحصیلی ۸۳-۱۳۸۲)، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی.
۲۵. علم، شهرام (۱۳۸۱). بررسی عوامل مؤثر در افزایش کارایی درس تربیت بدنی و ورزش از دیدگاه مدیران مدارس و معلمین تربیت بدنی و ورزش مقاطع تحصیلی ابتدایی و راهنمایی و متوسطه پسرانه و دخترانه شهرستان اهواز، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
۲۶. کاردان، علی محمد (۱۳۵۳). تحقیق در زمینه مسایل تربیت بدنی و ورزش در مدارس استان‌های مرکزی و سیستان و بلوچستان، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه تهران.
۲۷. کاشف، میرمحمد (۱۳۷۱). بررسی و تجزیه و تحلیل وضعیت برنامه‌های جاری تربیت بدنی مدارس استان آذربایجان غربی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم تهران.
۲۸. کریمی، جواد (۱۳۶۴). نگاهی به تاریخ تربیت بدنی جهان، مرکز نشر دانشگاهی.
۲۹. کوزه‌چیان، هاشم (۱۳۷۶). ضرورت بازنگری اساسی به درس تربیت بدنی در دوره ابتدایی، مجموعه مقالات دومین کنگره علمی ورزش مدارس با تأکید بر دوره ابتدایی، تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش.
۳۰. گلدانی‌مقدم، مهدی (۱۳۷۵). بررسی و مقایسه عوامل آموزشی درس تربیت بدنی از نظر مدیران و معلمان ورزش مدارس متوسطه پسرانه دولتی و غیرانتفاعی در شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
۳۱. لطیفی، حجت‌الله (۱۳۷۲). بررسی و ارزشیابی وضعیت کنونی درس تربیت بدنی در شهرستان دزفول، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
۳۲. مجموعه گزارش‌هایی از برخی کشورهای جهان و نظام آموزش و پرورش آنها، (۱۳۷۷). جلد اول: فنلاند و مالزی و نیوزیلند و مجارستان، وزارت آموزش و پرورش، دفتر همکاری‌های علمی بین‌المللی.
۳۳. مشرف جوادی، بتول (۱۳۷۷). توصیف و مقایسه برنامه‌های آموزشی رشته تربیت بدنی چند دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی منتخب ایران و جهان، رساله دکتری مدیریت و برنامه ریزی در تربیت بدنی، دانشگاه تهران.
۳۴. مظلومی‌سادات، طاهره (۱۳۷۵). ارائه یک چهار چوب نظری در خصوص اصول و معیارهای انتخاب محتوی درس تربیت بدنی بر اساس تجربیات یادگیری حرکتی در مقطع ابتدایی از دیدگاه متخصصان، کارشناسان و معلمان تربیت بدنی در شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم تهران.
۳۵. ملکی، حسن (۱۳۷۶). برنامه‌ریزی درسی، راهنمای عمل، انتشارات مدرسه.

۳۶. میرزا رضایی، زهرا (۱۳۸۰). ارزشیابی برنامه جدید تربیت بدنی پایه اول ابتدایی در فرایند اجرای آزمایشی، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی وزارت آموزش و پرورش، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی.
۳۷. نبوی، ذکایی (۱۳۷۰). تربیت بدنی در مدارس، تهران، سمت.
۳۸. نیکلس، ادری و نیکلس، هاوارد (۱۳۶۳). راهنمای عملی برنامه‌ریزی دسی، ترجمه داریوش دهقان، انتشارات قدیانی.
۳۹. همتی عقیف، علی (۱۳۸۰). عوامل موثر در افزایش کارایی و بهینه سازی درس تربیت بدنی و ورزش دانش آموزان در دوره راهنمایی شهر کبودر آهنگ از دیدگاه معلمان تربیت بدنی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
۴۰. AAHPERD, (۱۹۹۹). Physical Education for Lifelong Fitness: The Physical Best Activity Guide, Human Kinetics.
۴۱. AAPE, (۱۹۸۶). Effects of Physical Activity on Children, American Academy of Physical Education Papers, NO.۱۹, Human Kinetics.
۴۲. ACHPER: Australian Council of Health, Physical Education and Recreation, (۱۹۹۳).
۴۳. Bennett, Bruce Layon et al., (۱۹۸۳). Comparative Physical Education and Sport, Philadelphia, Lea & Febiger.
۴۴. Blanksby, B., (۱۹۹۵). Primary School Physical Education Specialists. ACHPER-Healthy-Lifestyles-Journal-(Adelaide, Aust.) ۴۲(۲), Winter ۱۹۹۵, ۲۱-۲۴.
۴۵. Borman, G.D. and Kimball, S.M., (۲۰۰۵). Teacher quality and educational equality: do teachers with higher standard-based evaluation ratings close student achievement gaps? The Elementary School Journal, Volum ۱۰۶, P.۳-۲۰.
۴۶. Brooker, Ross & Macdonald, Doune, (۱۹۹۵). Mapping Physical Education in the Reform Agenda for Australian Education: Tensions and Contradictions, European Physical Education Review, Volume ۱, No. ۲, P.۱۰۱-۱۱۰.
۴۷. Bucher, Charles A. & Krotee, March L., (۲۰۰۲). Management of Physical Education and Sport, ۱۲th Edition, McGraw-Hill Companies, New York, US.
۴۸. Corbin, Charles B., (۱۹۶۹). Becoming Physically Educated in the Elementary School, Lea & Febiger. In: Philadelphia, USA.
۴۹. Coustible, et al., (۲۰۰۷). An Immersion Professional Development Program in Environmental Science for In-service Elementary School Teachers. Journal of Geoscience Education, ۵۵(۲): ۷۲-۷۹.
۵۰. Curtner – smith, M.D Teaching games for understanding : Using games invention with elementary children. JOPERD, ۱۹۹۶; ۶۷(۳), ۳۳-۳۷.
۵۱. Daniel, M., (۲۰۰۷). Teacher Training in Physical Education, ANALYTIC TEACHING, Volum ۱۶, No. ۲.
۵۲. Dismore, et al., (۲۰۰۵). Japanese and English School Students' Views of Physical Education: A comparative study. International Journal of Sport and Health Service, Volum ۴, P.۷۴-۸۵.
۵۳. Fait, Hollis F., (۱۹۶۴). Physical Education for the Elementary School Child, W. B. Saunders Company, In: Philadelphia, London.
۵۴. Felter, M., (۲۰۰۴). Student mathematics achievement test scores, dropout rates, and teacher characteristics, Teacher Education Quarterly, Volume ۲۸, P. ۱۵۱-۱۶۸.
۵۵. Fogarty, R. The mindful school : How to integrate the curriculum . Palation , IL : skylight , ۱۹۹۱.
۵۶. Fowler, John S., (۱۹۸۱). Movement Education, Saunders College Publishing, Philadelphia.
۵۷. Fox, Ken, (۱۹۹۱). Motivating Children for Physical Activity, JOPERD, September.
۵۸. Freeman, William H., (۱۹۸۸). Physical Education and Sport In A Changing Society; ۲nd Edition, India.
۵۹. Gallahue, David L. & Ozmun, John C., (۲۰۰۲). Understanding Motor Development, Infant, Children, Adults, International Edition, McGraw Hill Companies.
۶۰. Griffin, L.L. Improving net / Wall game performance. JOPERD. ۱۹۹۶; ۶۷(۲), ۳۴-۳۷.
۶۱. Guerpillon, P. & Shenton, P.A., (۱۹۷۶). Physical Education and Sports Curriculum at School, In: Comparative Studies in Physical Education: France, The Place of Sport in Education, Report by The Physical Education Association of Great Britain and Northern Ireland.

۶۲. Hall, J. Tillman et al. (۱۹۸۰). Physical Education in the Elementary School, Goodyear Publishing Company, In: Santa Monica, California.
۶۳. Hardman, Ken & Marshall, Joe, (۲۰۰۰). World-Wide Survey of the State and Status of School Physical Education, Summary of Findings, European Physical Education Review, Volume ۶, No. ۳, P.۲۰۳-۲۲۹.
۶۴. Hitmann, h.m., & Kneer, M.E. Physical education instructional techniques : an individualized humanistic approach. Englewood cliffs, NJ : Prentic – Hall, ۱۹۷۶. <https://portal.unesco.org/> and <https://secure.sportquest.com/su.cfm?articleno=۳۸۱۸۴۰&title=۳۸۱۸۴۰>.
۶۵. Humphrey, J.H. Integration of physical education in the elementary school curriculum. Springfield, IL: Charles Thomas, ۱۹۹۰.
۶۶. IBE: International Bureau of Education, (۱۹۴۷). Health Education in Primary Schools, xxx th Session of the International Conference of Public Education, IBC Geneva, UNESCO Paris.
۶۷. Kelly, Luke E. & Melograno, Vincent J., (۲۰۰۴). Developing the Physical Education Curriculum, An Achievement-Based Approach, Human Kinetics.
۶۸. Kirkendall, Din R. et al, (۱۹۸۷). Measurement and Evaluation for Physical Educators, ۲nd Edition, Human Kinetics.
۶۹. Klein , J.P. Interdisciplinarity : History , theory , and practice . Detroit : Waayne state university press , ۱۹۹۰ .
۷۰. Logsdon, B.J., Barrett, K.R., Ammons, M., Broer, M.R., Halverson, L.W., McGee, M., & Robertson, M.A. Physical education for children (۲nd ed.) Philadelphia : Lea & Febiger, ۱۹۸۴.
۷۱. McKenzie, et al., (۲۰۰۴). Evaluation of a Two-Year Middle-School Physical Education Intervention: M-SPAN. Official Journal of the American College of Sports Medicine.
۷۲. Mcswaying, P., Pemberton, C., & Going , S. physical best : The AAHPERD guide to physical fitness education and assessment. Reston, VA: AAHPERD, ۱۹۸۹.
۷۳. Mitchell, S.A. Improving invasion game performance. JOPERD. ۱۹۹۶; ۶۷(۲), ۳۰-۳۳.
۷۴. Moini, S. H. (۱۹۸۱). Some Comparative Aspects of Organization and Administration of Physical Education: English and Iran, Submitted in Fulfillment of the Requirements for the Postgraduate Diploma in Administration Studies in the Department of Management and Business Studies, England, Leeds Polytechnic University.
۷۵. Morrow, James R., Jr., et al, (۲۰۰۰), Measurement and Evaluation in Human Performance, Human Kinetics.
۷۶. Nabavi, Mohammad, (۱۹۷۸). Redeveloping the Physical Education Curriculum for the Iranian Elementary School K-۵, Presented for PH.D Degree in the Graduate School of Ohio State University.
۷۷. Naul, Roland, (۲۰۰۲). Physical Education in Schools, In: Sport and Physical Education in Germany, Roland Naul & Ken Hardman (Editors), New York: Routledge.
۷۸. O'Donoghue, T.A, (۱۹۹۲). The Physical Education Curriculum in the Developing world and the Problem of International Transfer, Journal of Comparative Physical Education and Sport, ۱۴(۲), ۱۹۹۲, ۲۷-۳۷.
۷۹. Penney, Dawn & Evans, John, (۱۹۹۷). Naming the Game, Discourse and Domination in Physical Education and Sport in England and Wales, In: European Physical Education Review, Volume ۳, No. ۱, P.۲۱-۳۲.
۸۰. Penny, D. & Glover, S. (۱۹۹۸). Contested Identities: A Comparative Analysis of the Position and Definitions of Physical Education in National Curriculum Developments in England and Wales and Australia, European Journal of Physical Education, ۳(۱), ۱۹۹۸, ۵-۲۱.
۸۱. Penny, D. & Kirk, D. (۱۹۹۶). National Curriculum Developments in Physical Education in Australia and Britain: A Comparative Analysis, Journal of Comparative Physical Education and Sport, ۱۸(۲), ۱۹۹۶, ۳۰-۳۸.
۸۲. Placek , J.H & O'sullivan, M. The many faces of integrated physical education. JOPERD ۱۹۹۷; ۶۸(۱), ۲۰-۲۴.
۸۳. Placek, J.H. Annotated bibliography grades k-۳ In E.S. Bressan (Ed). Basic stuff in action grades K-۳(pp.۱۲۱-۱۲۳). Reston, VA: American Alliance for Health, physical, ۱۹۸۷ a.
۸۴. Rodic, N., (۲۰۰۷). Development of Primary Physical Education Curricula.

۸۵. Rohnke, K. Cowstials and cobras II: A guide to games, initiatives, ropes, courses, andventure curriculum. Dubuque, IA: Kencall/Hunt, ۱۹۸۹.
۸۶. Ruescheenbank , james. Tying it all together : Integrating physical education and other subject area. JOPERD , ۱۹۹۶ ; ۶۷(۲), ۴۹-۵۱.
۸۷. Schiemer, Suzann, (۲۰۰۰). Assessment Strategies for Elementary Physical Education, Human Kinetics.
۸۸. Smith, T.K. & Cestaro , N. Saving future generation : The role of physical education . JOPERD, ۱۹۹۶ ; ۶۳(۸), ۷۵-۷۹.
۸۹. Smith, T.K. Seling physical education. JOPERD, ۱۹۸۵ ; ۶۶(۶), ۶۶-۶۷.
۹۰. Taylor,(۲۰۰۷).Evaluation of an Elementary School Wellness Concept in Rural East Tennesse. Unpublished master's thesis ,East Tennessee State University.
۹۱. Thomas, Katherine T. et al. (۲۰۰۰). Physical Education for Children: Daily Lesson Plans for Elementary Schools, ۲nd Edition, Human Kinetics.
۹۲. Thomson, Ian, (۱۹۹۳). Physical Education in the Government's ۵-۱۴ Programme for Scottish School, In: Physical Education Review, Volume ۱۶, No. ۲, P. ۱۲۲-۱۳۰.
۹۳. UNESCO, (۱۹۵۶). The Place of Sport in Education: A Comparative Study, Paris: UNESCO Publications.
۹۴. UNESCO, (۱۹۷۸). Charter for Physical Education and Sport, Paris: UNESCO.
۹۵. UNESCO, (۱۹۹۵). Study of the Situation of Sport in the Least Developed Countries.
۹۶. UNESCO, (۲۰۰۳). Physical Education and Sport.
۹۷. Ursprung, L., (۱۹۹۵). European Review of Institutions of Physical Education, Journal of Comparative Physical Education and Sport, ۱۷(۱), ۱۹۹۵, ۲-۱۱.
۹۸. Vannier, Maryhelen & Gallahue, David L. (۱۹۷۸). Teaching Physical Education in Elementary Schools, ۶th Edition, Saunders College Publishing, Philadelp Schools, ۶th Edition, Saunders College Publishing, Philadelphia.
۹۹. Viot, J. J. & McLaren J. M., (۱۹۷۶). The Structure and Organization of Physical Education and Sport at Sch Vannier, Maryhelen & Gallahue, David L. (۱۹۷۸). Teaching Physical Education in Elementary Schools, ۶th Edition, Saunders College Publishing, Philadelphia.
۱۰۰. Viot, J. J. & McLaren J. M., (۱۹۷۶). The Structure and Organization of Physical Education and Sport at School, In: Comparative Studies in Physical Education: France, The Place of Sport in Education, Report by The Physical Education Association of Great Britain and Northern Ireland.
۱۰۱. Wayne,A.J.and Youngs,P. Teacher characteristics and student achievement gains:a review,Review of Educational Researc, ۲۰۰۴, Volume ۷۳,P.۸۹-۱۲۲.
۱۰۲. Werner, P., Thorpe, R. & Bunker, D. Teaching game for Understanding: Evolution of a model. JOPERD. ۱۹۹۶; ۶۷(۱), ۲۸-۳۳.
۱۰۳. Whitehead, N. J. & Hendry, L. B., (۱۹۷۶). Teaching Physical Education in England, Description and Analysis, London: Lepus Books.
۱۰۴. Willgoose, C.E. The curriculum in physical education. Englewood Cliffs. Prentice – Hall, ۱۹۸۴.
۱۰۵. Willgoose, Carl E., (۱۹۸۴). The Curriculum in Physical Education, ۴th Edition, Prentice-Hall, New Jersey.
۱۰۶. Wuest, Deborah A. & Bucher, Charles A., (۲۰۰۳). Foundations of Physical Education, Exercise Science, and Sport, ۱۴th Edition, McGraw-Hill Companies, New York, US.